

ENGELİ ONA ENGEL DEĞİL!

Necdet Turhan birçoğumuz gibi spora gönül vermiş, uğraşmakta olduğu spor dallarının gerektirdiği disiplinle antrenmanlarını yapan, yaşayış biçimine dikkat eden erdemli bir sporcu.

Ancak Necdet birçok sporcudan daha fazla ve daha farklı bir biçimde çalışmak zorunda. Necdet'i diğer sporculardan ayıran ve bu ülkede yaşayan on binlerce gence umut verdiğinden hiç kuşumuzun olmadığı çok önemli bir özelliği var!

-Bize biraz kendinizden söz eder misiniz?

1957 yılında Balıkesir'de doğdum. Ancak küçük yaşlardan itibaren büyüdüğüm şehir, Bursa. Polis olan babamın tayini nedeniyle gelmişiz Bursa'ya. İlköğretim ve lise yıllarım Bursa'da geçti. Halen, bir zamanlar yeşilliği, güzelliğiyle anılan, ancak malum çarpık kentleşmeyle tarumar olan bu kentte yaşıyorum. Bursa Nilüfer Belediyesi'nde Engelliler Masası Sorumlusu olarak görev yapıyorum. Üniversite yıllarım ODTÜ'de geçti. Spor ocağım olan ODTÜ'de geçirdiğim yıllar benim için altın değerinde. ODTÜ'den spor ocağım olarak söz ettim, zira halen sürdürmekte olduğum dağcılık ve atletizme ODTÜ'de başladım.

-Sizce sizi diğer sporculardan farklı kılan özellikleriniz neler?

Hiç görmeyen engelli bir sporcu olarak diğer sporculara göre farkım -ki bu benim aynı zamanda karşılaştığım temel sorun - başkalarına bağımlı oluşum. Dağda ya da atletizm parkurlarında muhakkak destek almam gerekiyor. Koşarken yanımdaki kılavuz sporcuyla aramızda 40 - 50 cm'lik bir ip tutuyoruz. Bu ipin koordinasyonuyla atletizm yapıyorum. Dağdaysa, önde giden bir arkadaşın taşıdığı çan sesini ellerimde tuttuğum iki kayak batonuyla izliyorum. Bu, hadisenin görünür fiziksel yanı ya da farkı. Bir de benim için işin teknik yanı var. O da, kafamda zihin fotoğraflarını oluşturabilmek. Bu duruma dağda ve maraton parkurlarında epeyce dikkat ettim. Eğer çevre bana anlatılırsa daha başarılı oluyorum, kondisyonum artıyor. Dağda çevre ve tırmandığımız rota iyi anlatılmaz

ve çan sesine iyi konsantre olamazsam ürküyorum, hareketlerim çekinceli oluyor. Koşarken de koştuğumuz parkur yer yer tanımlanıp anlatılmazsa özgürce koşamıyorum. Anlatımlar çevremi kavramama ve zihin fotoğrafları oluşturmama olanak sağlıyor. Görmüyorsa da, bu fotoğraflara ihtiyacım çok fazla. Bir arkadaş "koşarken kendini özgür hissediyor olabilirsin" demişti. Evet çevremi beynimde algıladığım oranda, fotoğrafladığım oranda daha özgürüm kanaatindeyim.

- Türkiye'de spor pek ciddiye alınan bir uğraş değil ne yazık ki. Bu nedenle özellikle engelli bir sporcu için kimi zorlukları aşmak çok daha zor olsa gerek. Siz spora nasıl başladınız?

Belirttiğim gibi, spora başladığım dönem, ODTÜ yıllarımdır. Ben ODTÜ Dağcılık ve Kış Sporları Kolu onur üyesiyim. Temel dağcılık eğitimlerimi orada aldım. Görme engelli olduğum için, yaşanması doğal bazı sorunlarla karşılaşmış olmama rağmen kampüs ve Dağcılık Kolu'nun ortamı benim için uygundu. Tanınmıyor oluşumdan kaynaklı ilk sıkıntıların ardından, genel olarak destek gördüm arkadaşlardan. Dağcılık Kolu'nun antrenmanları esnasında atletizmle de tanışmış oldum. Türkiye'nin görme engelli ilk dağcısı ve maraton koşucusu oluşumu ODTÜ'deki ortama borçluyum. Bir arkadaşın söylemiyle ODTÜ'de spora başlamış olmam bana ODTÜ diplomamdan daha fazla olanak sağladı. Şu an önümde Beş Kıtada Beş Maraton Beş Zirve gibi özgün bir küresel proje

varsa, buralara gelmemin altyapısı üniversite yıllarımda atılmıştır.

Bir engellinin başarılı olabilmesi için kendi iradesiyle birlikte çevre koşulları da hayli önemli. Hatta bazen bu koşullar daha da belirleyici olabiliyor.

- Hem yurtiçinde hem de yurtdışında çok önemli başarılarınız var. Bize biraz bunları anlatabilir misiniz?

Başarılar derken bunları iki ana kategoride toplamak gerekiyor doğal olarak; dağcılık ve atletizm.

Ben yaşım nedeniyle master kategorisinde yarışan bir sporcuyum; uzun ve orta mesafe koşuyorum. Türkiye'nin değişik kentlerinde organize edilen beş yarı maratonun hepsini, bazılarını birden fazla sayıda olmak üzere koştum. Elimden geldiğince düzenli olarak katılıp koştuğum diğer orta mesafe koşulları da var Türkiye'de. Bu arada 2002 sonlarıyla 2007 arasında beş tam maratonum var yurt dışında koştuğum. İlk New York Maratonu oldu. Türkiye Görme Engelliler Spor Federasyonu tarafından gönderildim Amerika'ya. "İlk"leri nedeniyle hayli onur duyduğum bir süreçtir benim için New York Maratonu. Şöyle ki, ilk koştuğum tam maratondur; Görme Engelliler Spor Federasyonu'nun yurt dışına gönderdiği, Türkiye'yi yurt dışında ilk temsil eden görme engelli milli sporcu oldum. Daha da önemlisi, Amerika yolculuğum sporcu ufukumun açılması anlamında bir dönüm noktası oldu yaşamımda. Türkiye'ye dönüşümün ardından beş kıtada beş maraton koşmayı ve beş zirve tırmanışı yapmayı koydum hedef olarak önüme. Bir de sloganım var bu küresel projeme ilişkin: Engelimiz Bize Engel Değil!

Küresel projemin maratonlar serisini tamamlamış durumdayım. Beş kıtada beş maraton hedefimin sonuncu

ayağımı Afrika Kıtası'nda koştum. Mısır'ın Luxor Kenti'nde 03:53:34'lük derece yaptım. Hepsi gören atletler arasında yaş kategorimde üçüncü oldum. Maratonlarımı dört saatin, yarı maratonlarımı da iki saatin altında koşuyorum. Otuz kilometrelik bölümü yokuşlardan oluşan Atina Klasik Maratonu'nu 03:53 dereceyle tamamladım 2004 yılında. Dünyanın en zorlu parkuru olarak kabul edilen bu etabı koşmuş ve salimen tamamlamış olmak gurur veriyor bana.

Evet, küresel hedefimin maratonlar serisi bitmiş durumda. Sırada dağlar, ilk tırmanış programı olarak da 5895 m'lik Klimanjaro Dağı var. Ancak, bu tırmanışları ne yazık ki parasal destek almadan gerçekleştirebilmek çok güç. Bu nedenle Klimanjaro'ya tırmanabilmem için bir sponsora ihtiyacım var.

- Bu durumda güncel ve kapsamlı bir hedef olarak "Beş Kıtada Beş Maraton Beş Zirve" projeniz var önünüzde.

Evet, ifade ettiğim gibi projenin ilk

bölümü olan maratonlar bitti, sırada dağlar var. Ben 2002 yılında 5137 m yüksekliğindeki Ağrı Dağı'na tırmanmıştım. Ağrı'yı Asya Kıtası'ndaki tırmanışım olarak kabul ediyorum. Bu durumda önümde dört kıta var. Yeri gelmişken artık hedefleri çok da önemsemediğimi belirtmek isterim. Hedefler gerçekleşir ya da gerçekleşmez, önemli olan şu an sahip olduğum ve beni mutlu kılan yaşam tarzım. Akılcı hedeflerim olmalı, fakat hedefler anlık ve hayli kısa süreler. Örneğin, maraton koşmak için gittiğim ülkelerde ortalama bir hafta kaldım. Ancak bana heyecan veren, beni mutlandıran hazırlıklarım aylarca sürdü.

- Hem dağcılık hem de maraton çok zor ve disiplin gerektiren sporlar. Nasıl bir çalışma yöntemi izliyorsunuz?

Dediğiniz gibi her iki alanın da zorlukları var, aşılması için disiplin ve istikrar gerektiren. Dağcılığın riski çok, maraton koşmanın emeği. Yılmama ya gayret ediyorum zorluklar karşısında. Dağcılık eğitimlerini kendime tercüme etmeye çalıştım ve engelli bir tırmanıcı olarak tarzımı ortaya çıkardım. Atletizmdeyse uzun mesafe koşmanın genel doğrularına dikkat etmeye çalışıyorum. Bu arada beş maraton koşmuş olmanın deneyimleri de dağarcığımda duruyor artık. Örneğin Japonya'da perişan oldum, belki de ölümün eşiğinden döndüm maratona koşarken... İnat edip 03:54 sürede bitirdiğim 42 km'nin ardından hastaneye kaldırıldım.

- Birçok engelli arkadaşımız için bir ışıksınız. Sizin gibi spora gönül verenlere önerileriniz var mı?

Net önerim şu: Engelimiz Bize Engel Değil! Bunun bilinmesini önemsiyorum.

Elif Yılmaz